

תפ"ח 45733/01/16 - מדינת ישראל נגד איב חטואל, סרגיי גרנובסקי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 45733-01-16 מדינת ישראל נ' חטואל(עציר)
תפ"ח 52142-12-15 מדינת ישראל נ' גרנובסקי(עציר)

בפני כבוד השופטת ח. סלוטקי - אב"ד

כבוד השופט א. אינפלד

כבוד השופט א. חזק

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה ע"י ב"כ עו"ד איילת קדוש

נגד

1. איב חטואל (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד אורי בן נתן

2. סרגיי גרנובסקי

ע"י ב"כ עו"ד עידו פורת

הנאשמים

גזר דין

השופט א' אינפלד:

רקע עובדתי

1. הנאשמים הודו והורשעו ב"כתב אישום מתוקן - לצורך הסדר טיעון (במסגרת גישור) (להלן: "כתב האישום"), המייחס לשני הנאשמים עבירה של קשירת קשר לפשע, וכן לנאשם 1 (איב חטואל) גם עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (בנשיאת נשק קר) ולנאשם 2 (סרגיי גרנובסקי) גם עבירה של מתן אמצעים לביצוע פשע.

2. על פי כתב האישום, על רקע סכסוך בין הנאשם 1 לבין המתלונן, קשרו הנאשמים קשר עם אחרים לגרום למתלונן חבלה חמורה. במסגרת הקשר ולשם קידומו סיפק, הנאשם 2 למי מהקושרים סכין בידיעה שהיא עלולה לשמש לביצוע תכנית הקשר, וזהו כל חלקו במעשה.

3. כתב האישום ממשיך ומפרט כי הנאשם 1 קיבל לידיו רכב, למשך חצי שעה, בתואנה כי עליו לבצע "סידור". אז, נסע עם שני קושרים נוספים לרחוב אברהם אבינו בבאר שבע, לארוב למתלונן. המתלונן נסע כדרכו, כאשר הקושרים נוסעים לפניו. אלה עצרו לפתע את הרכב במקום בו המעבר צר, כאשר עובר אוטובוס בנתיב הנגדי, כך נעצר גם המתלונן. אחד הקושרים ירד מן הרכב, כאשר הוא נושא הסכין, ורץ לעבר המתלונן. המתלונן ניסה לברוח, וכאשר האוטובוס חלף, עקף את רכב הקושרים. כך, תוך כדי בריחה התנגש ברכב של אזרח שנסע בנתיב הנגדי. כלי הרכב שהתנגשו נעצרו. אז השיג הקושר שרדף עם הסכין את רכב המתלונן, פתח את דלת הנוסע הקדמית, ודקר את המתלונן שישב בכיסא הנהג.

4. מוסכם על הצדדים כי המדינה לא תסתור את טענת ההגנה, לפיה הנאשם 1 לא היה הדוקר בפועל. לפיכך, זוהי הנחת המוצא של גזר דין זה.
5. הדקירות היו רבות ועמוקות ופגעו בראש ובחזה. הדקירות פגעו במעטפת הלב ושרטו את הלב, דקירה אחת פגעה בעורק החזה הימני ודקירות נוספות פגעו בריאות, וגרמו ל"חזה אוויר". עקב מחסור בדם נגרמה גם בצקת במוח. המתלונן טופל בניתוח חירום בחזה, ומאוחר יותר גם בניתוח ראש. המתלונן היה מורדם ומונשם זמן ממושך. בחלוף כשבועיים, הועבר המתלונן ממחלקת טיפול נמרץ למחלקת לב וחזה, ותקופת מה לאחר מכן הועבר למרכז שיקום.
6. הצדדים עותרים במשותף להטיל על כל נאשם קנס בסך 15,000 ₪, פיצוי לטובת המתלונן בסך 35,000 ₪ ומאסר מותנה. לעניין המאסר בפועל, עותרים הצדדים להטיל 3 שנות מאסר בפועל על הנאשם 1 ו- 10 חודשי מאסר בפועל על הנאשם 2. ההצעה היא כי המאסר על תנאי, התלוי ועומד נגד הנאשם 1, יופעל בחופף.
7. השאלה המונחת לפני בית המשפט היא, אם כן, אם ראוי לכבד את הסדר הטיעון.

טיעונים לעונש ונימוקים להסדר

8. הצדדים טענו לעונש בעל פה, והשלימו את טיעוניהם בכתב. במסגרת הטיעונים לעונש עתרו שני הצדדים לכבד את הסדר הטיעון, הן בטיעונים לגופו של עניין, והן בטיעון משפטי אודות הכלל לפיו יש לכבד הסדרי טיעון. כלל, אשר לו חריגים מעטים ונדירים.
9. לפני הטיעון לעונש הוגשו בהסכמה ראיות לעונש, הרישום הפלילי של כל אחד מן הנאשמים (ת/1 ו- ת/2), וכן מסמכים רפואיים אודות מצבו של המתלונן (ת/3).
10. ב"כ הצדדים הסבירו שכתב האישום תוקן באופן משמעותי, עקב קשיים ראייתיים כבדי משקל. הוסבר כי החקירה המשטרתית לא הצליחה לברר את זהות הדוקר, ועניין זה נשאר מעורפל אף בניסוח המקורי של כתב האישום. נפגע העבירה לא שיתף פעולה במשטרה. תחילה טען כי נפגע באופן אחר ולא בדקירה, ואף כאשר הודה כי נדקר, טען שאינו יכול לזהות את הדוקרים, שהיו רעולי פנים. האישום נגד הנאשמים התבסס על תצרף של ראיות נסיבתיות רבות. נמסר, כי ניתן היה לקשור הנאשם 1 לרכב בו בוצע המעשה, עובר למעשה, אך הראיות להשתתפותו בפועל היו עקיפות. לנאשם 1 אף הייתה גרסה סדורה שלא הופרכה באופן ישיר. הנאשם 2, קושר בראיות לסכין מסוימת הקשורה לרכב, אך הקשר בין הסכין לדקירה היה עקיף בלבד. בהערכת הראיות, ניתן משקל גם לכך שבשלב החקירה סבר שופט בית משפט השלום כי אין ראיות כלל ושחרר הנאשם 2, אם כי החלטה זו נהפכה בערר. הצדדים הסבירו עוד, כי מורכבות הראיות לגבי היסודות הפיזיים משליכה גם על האפשרות להוכיח את היסוד הנפשי של המעורבים, ובמיוחד את היסוד הנפשי המחמיר הנדרש להוכיח את העבירה שיוחסה להם בתחילה.
11. הוסבר, שנוכח הקשיים בראיות, הגיעה המדינה למסקנה כי האינטרס הציבורי מחייב הגעה להסדר טיעון. הצדדים הגיעו להסדר, בשיתוף פרקליט המחוז, בין השאר בעקבות המלצות נשיא בית משפט זה, כב' השופט י' אלון, אשר שימש כמגשר פלילי בין הצדדים. זאת, אף על פי שאין ההסדר מבטא בדיוק את ההצעה שהציע הנשיא.

12. הצדדים טענו עוד כי, לאחר תיקון כתב האישום, העונש אשר מוצע להטיל על הנאשמים הוא עונש סביר, כאשר עונש המאסר מצוי במתחם הענישה הראויה, אף אם בשוליה. הצדדים הצביעו גם על יתרון נוסף לענישה המוצעת, בכך שהיא כוללת פיצוי של ממש עבור הנפגע.

13. ב"כ הצדדים, בטיעוניהם בעל פה ובכתב, הוסיפו והפנו לפסיקת בית המשפט העליון אודות שיקולי בית המשפט בעת הערכת הסדרי טיעון. הפנייה הייתה לפסיקה מהשנים האחרונות, באירועים בהם דחה בית המשפט המחוזי הסדרי טיעון, אך בית המשפט העליון ביטל החלטות אלה, ובקבלו את הערעורים אימץ את הסדרי הטיעון. זאת, אף במקרים של הסכמה לענישה קלה לעבירות חמורות, ובלבד שהתקיימה הצדקה ראויה להקלה (ע"פ 351/07 פלוני נ' מדינת ישראל (06.06.07), ע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (30/01/13) וכן ע"פ 4952/12 אבו זהרה נ' מדינת ישראל (21/01/13)). כל זאת על בסיס השיקולים שנקבעו בפסק הדין המנחה לעניין הסדרי טיעון ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל פ"ד נ"ז(1) 577 (2002).

14. הצדדים הוסיפו והדגישו כי הכלל, לפיו אין בית המשפט חורג מהסדר טיעון, חזק במיוחד באותם מקרים בהם הסדר הטיעון הושג על בסיס הליך גישור לפני שופט. זאת, משום שאינטרס ההסתמכות והציפיה כי ההסדר יכובד עומד על רף גבוה עוד יותר מאשר בהסדר טיעון רגיל (ע"פ 1454/15 פלוני נ' מדינת ישראל (10/08/15), וכן ע"פ 6513/08 פלוני נ' מדינת ישראל (10/08/08)).

15. הנאשמים הביעו צער "על המקרה".

דין

16. בית המשפט יבחן הסדר טיעון בהתאם למבחן האיזון, אשר נקבע בע"פ 1958/98 הנ"ל. עיקרו של מבחן זה הוא באיזון בין ההקלה בעונש, שהיא התמורה שיקבל הנאשם מאת המדינה, לבין האינטרס הציבורי בקיום ההסדר, הבא לידי ביטוי בהודאת הנאשם, החיסכון בזמן שיפוטי, וודאות התוצאה, חיסכון בסבל העדים וכל שיקול ציבורי אחר, אשר הביא את המדינה להגיע להסדר הטיעון. הסדר טיעון הנובע מקושי ראיתי, בו שני הצדדים "קונים סיכונים", כאשר הנאשם מוותר על הסיכוי לזיכוי והמדינה מקבלת וודאות בהרשעה, תוך הסתפקות בעונש קל, הוא מקרה אופייני ומצוי להסדר טיעון. הכלל, לפיו באופן עקרוני יש לכבד הסדרים כאלה, נקבע כבר במסגרת ע"פ 532/71 בחמוצקי נ' מדינת ישראל פ"ד כ"ו(1) 543 (1972). לעניין השיקולים, אימתי יכבד בית המשפט הסדר כזה, לאחר התלבטויות בפסיקה והצגת גישות שונות, התייצבה הפסיקה על "מבחן האיזון", האמור.

17. תיקון 113 לחוק העונשין, לא הביא לשינוי עקרוני בפסיקה. נקבע כי העמדת עיקרון ההלימה במרכז שיקולי הענישה, אינה גורעת באופן עקרוני ממבחן האיזון. יתרה מזו, נקבע כי למרות שאין הדבר עולה מלשון החוק באופן מפורש, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש הראוי, שנקבע במסגרת תיקון 113, על מנת לכבד הסדר טיעון העומד במבחן האיזון. עוד נקבע כי, באופן עקרוני, על מנת לבצע את מבחן האיזון, יש לקבוע את מתחם העונש הראוי, ולבחון את ההסדר לאורו. יחד עם זאת, נקבע כי במקרים בהם ברור שיש לכבד את ההסדר אין בית המשפט מחויב לדקדק בקביעת המתחם המדויק. רק במקרים בהם שוקל בית המשפט שלא לכבד את ההסדר, עליו לשרטט את המתחם כדי לבחון את ההסדר (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (04/12/13), לדעות אחרות לעניין נקודה זו ראו ע"פ 6799/14 אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.15) וע"פ 4301/15 פינטו נ' מדינת ישראל (5.1.16)).

בחנית עונשו של הנאשם 2 (גרובסקי)

18. כמתואר לעיל, כתב האישום בסיכומו של דבר מייחס לנאשם 2 שתי פעולות בלבד. האחת, קשירת קשר עם הנאשם 1 ואחרים לגרום למתלונן חבלה חמורה. השניה, מתן סכין לאחד הקושרים האחרים בידיעה כי הסכין עלול לשמש לקידום הקשר. כתב האישום המתוקן אינו מייחס לנאשם 2 כל פעולה בהכנת המארב עצמו או שהייה במקום בעת האירוע. לא מיוחסת לנאשם 2 כל פגיעה בפועל במתלונן ואף לא נאמר בכתב האישום כי הסכין שמסר שימש בפועל לדקור את המתלונן. עוד ייאמר, כי הנאשם לא הורשע בעבירה של החזקת סכין במקום ציבורי, אלא בעבירה של "מתן אמצעים לביצוע פשע" לפי סעיף 498(א) לחוק העונשין, שהיא עבירה מסוג עוון.

19. מעבר לעובדות העבירה עצמה, לא נמסר על כל שיקול שיש בו כדי להביא להחמרה משמעותית בעונשו של הנאשם 2. לנאשם אמנם עבר פלילי בהחזקת סכין (משנת 2013) ועבירה המלמדת על בריונות (משנת 2012), אך אין לומר שעבירות אלה מהוות גורם שיש בו כדי להביא להחמרה משמעותית. אף עבירות הסמים בהן הורשע (משנת 2012), בגין נידון למאסר בפועל, אינן מהוות עבר רלוונטי, ההופך את העונש המוסכם לבלתי סביר בנסיבות העניין.

20. לפיכך, בשים לב לשיקולים העומדים ביסוד הסדר הטיעון, כאשר במרכזם קושי ראייתי של ממש, ובשים לב לכך שההסכמה היא לעונש מאסר בפועל שאינו מבוטל, בן 10 חודשים, הרי שמדובר בהסדר שראוי לכבדו, על פניו. **לפיכך, אין צורך להידרש לשרטוט מדויק של מתחם הענישה לגבי הנאשם 2, ויש לכבד את הסדר הטיעון.**

בחנית עונשו של הנאשם 1 (חטואל) - המתחם

21. הצדדים הסכימו על עונש מאסר בן 3 שנים בלבד. עונש זה מעורר קשיים לא מבוטלים, ויש בו כדי לאתגר את הכלל בדבר כיבוד הסדרי טיעון.

22. כתב האישום מתאר תכנית עבריינית מדוקדקת, ביצוע נועז, פעולות נחושות ותוצאות איומות. הקושרים תכננו לחבול במתלונן חבלה חמורה ולצורך כך חברו יחדיו, הצטיידו ברכב ובסכין וארבו לו ברחובה של עיר. זאת, לא בסמטה נידחת, אלא ברחוב מרכזי בשכונת מגורים, אף אם רחוב צר. המעשה נעשה לעת ערב, בשעה שטרם כלתה רגל מן השוק. הקושרים נסעו יחד לפני המתלונן ועצרו את המכונית במקום מתאים וברגע מתאים, כאשר אוטובוס נמצא בנתיב הנגדי והמתלונן יתקשה להימלט מידם. ניסיונו של המתלונן לברוח אף הוביל להתנגשות באזרח תמים שנסע במקרה במקום. הדוקר, שיש להניח שאינו הנאשם, פעל בנחישות על מנת להגיע אל המתלונן במקום בו נלכד תחילה ובמקום אליו הגיע בעת ניסה להימלט והתנגש. הנזק הרפואי שנגרם למתלונן הוא נזק כבד מאוד, לא בכל יום מוגש כתב אישום אודות מי שנדקר בריאה ובלב - וחי.

23. הערכים המוגנים שנפגעו הם, בראש ובראשונה, ערך חיי האדם. חיו של הנפגע עמדו בסכנה ברורה. הקושרים, אשר החליטו כי יידקרו וייחבל בחבלה חמורה, החליטו למעשה בכך לסכן את חייו. יתירה מזו, ביצוע הדקירה ברחוב בו נוסעות מכוניות, מסכן את משתמשי הדרך בסיכון תעבורתי של ממש. אף סיכון זה, לגוף ולנפש, קרוב היה להתממש, עת התנגש המתלונן ברכב שבא מולו. למותר לציין, כי הערכים שעניינם שלמות הגוף והזכות לחירות ובריאות נפגעו באופן ישיר על ידי פגיעה חמורה בבריאות הנפגע וריתוקו למיטתו לתקופה ממושכת. מעשיהם של הקושרים, והנאשם בתוכם, הם מעשי בריונות קשים, הפוגעים

בשקט הנפשי של כולנו. זכותם של אזרחי העיר ללכת בבטחה בדרך, מבלי לחשוש מעבריינים הזוממים להרע, שעלולים לפרוץ פתאום באלימות מתוכננת וזדונית, באמצע שכונת מגורים.

24. כאמור, יש להניח שהנאשם אינו הדוקר בפועל. יש לחזור ולהדגיש זאת. אולם, אין מדובר במי שקשר קשר בבחינת "הכול דיבורים". מדובר במבצע בצוותא, במלוא מובן המילה, אשר השיג את הרכב הנדרש תוך שימוש בתואנות, הגיע לזירה, היה שותף למארב, היה ברכב עת נלכד המתלונן מאחורי רכב הקושרים והמתין לדוקר. יתרה מזו, הפגיעה בנפגע נעשתה עקב "סכסוך" בינו לבין הנאשם 1, כלשון כתב האישום. משמע, הנאשם 1 הוא שותף מלא, מרצונו, לדקירות הנפשעות של שותפו, ולתוצאה הקשה שנגרמה.

25. המחפש בפסיקה את "מדיניות הענישה הנהוגה", ייתקל בעונש המצוי לעבירה בה הורשע הנאשם, אך בכך יתברר כי תעה בדרכו. זאת, משום שהמעשים המתוארים בכתב האישום אינם מאפיינים את העבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (סעיף 333 עם סעיף 335 לחוק העונשין). בדרך כלל, כאשר מדובר במעשה של גרימת חבלה חמורה, שנעשה תוך תכנון מראש, ההרשעה תהיה בסעיף העבירה היותר חמור, בעבירת גרימת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329, שעונשה 20 שנות מאסר, ולא בעבירה דן שעונשה המרבי "רק" 14 שנות מאסר. כך, עיון בענישה בגין עבירות לפי סעיף 333 עם 335, מגלה ענישה הנעה בין שנה או שנתיים לבין שלוש או ארבע שנות מאסר. אולם, עיון בנסיבות אותם פסקי דין, מלמד כי מדובר בדרך כלל באירועים ספונטניים, עקב התגרות ישירה או אגב קטטה הדדית. לעומת זאת, בעבירות לפי סעיף 329, חבלה בכוונה מחמירה, הרי שמתגלה משרע רחב של עונשים, מרמה בינונית עד ענישה חמורה. מתברר עוד, כי רכיב מרכזי המשפיע על מידת העונש, הוא רכיב התכנון מראש. העיון בפסיקה מגלה כי, במקרים בהם אדם אורב לאויבו, מגיע אליו עם כלי נשק (קר או חם) על מנת להפתיע ולפגוע, וכך פוגע בו בצדייה או במלכודת, הענישה חמורה מאוד. במקרים בהם גם נגרם נזק חמור, עלולה תקופת המאסר בפועל להיות דו ספרתית.

26. במקרה דנן, למרות שמדובר בקושרים שטמנו פח לנפגע, על פי תכנון מראש, ההרשעה המוסכמת היא בסעיף ה"מקל" שעונשו המרבי 14 שנות מאסר "בלבד". וכן, למרות הנזק החמור שנגרם, הסכימו הצדדים לעונש מאסר בן 3 שנים בלבד, המתאים למקרים ה"רגילים" של עבירה זו, ולא למקרה חמור זה. ודוק, סעיף העבירה אשר מיוחס לנאשם משפיע על מידת העונש, אך בסופו של יום "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב לחוק העונשין, ההדגשה נוספה). השופט עמית כבר העיר ביחס לערעור מדינה לענין סעיף העבירה והעונש, כי "העונש הקבוע בצידה של עבירת החבלה בכוונה מחמירה הינו 20 שנות מאסר והעונש הקבוע בצידה של עבירת גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות הינו 14 שנות מאסר. כשלעצמי, איני משוכנע כי בנסיבות המתוארות בכתב האישום יש טעם לדקדק בשאלה איזו עבירה יש לייחס למשיב, באשר גם על פי העבירה המקלה עם המשיב, יש מקום להתערב בעונש שהושת עליו" (ע"פ 5828/14 מדינת ישראל נ' מחמוד כילאני (04/03/15)).

27. מכל מקום, נוכח נסיבות המעשה, ומידת אשמו של הנאשם 1, יש להעמיד את מתחם העונש ההולם למעשה, בהתאם לענישה המוטלת על מעשים דומים. זאת, אף אם מעשים אלה מסווגים בדרך כלל בסעיף עונשין חמור יותר, שהרי, בין כך ובין כך, המתחם רחוק מהעונש המרבי בגין העבירה בה הורשע הנאשם. וזאת, תוך מתן משקל לסעיף העבירה, אך נוכח הנסיבות המשקל מועט. לענין המתחם, יש לחזור ולהדגיש, כי אף שהנאשם 1 הוא "בעל הסכסוך" יש להניח כי הוא אינו הדוקר. אילו היה מדובר בדוקר, היה הרף העליון של המתחם אכן מתקרב מאוד לעונש המרבי לעבירה זו. **סיכום של דבר, אציע לחברי להעמיד**

את מתחם העונש הראוי לנאשם, על מאסר בפועל בן 6 עד 9 שנות מאסר. משמע, יש לדחות את עמדת הצדדים, והמדינה בכלל, כי העונש המוצע הוא בגבול מתחם העונש הראוי. המדינה, בהערכתה את חומרת המעשה, ייחסה משקל רב מדי לסעיף העבירה, ומשקל מועט מדי לנסיבות החמורות של האירוע.

28. לו באנו להטיל על הנאשם עונש בהתעלם מהסדר הטיעון, לא היה הנאשם זוכה לענישה העומדת ברף התחתון של המתחם. אכן, צריך לזקוף לזכותו את ההודאה, שחוסכת זמן שיפוטי יקר, זמן של התביעה וזמן של העדים. כן יש משקל לעצם הבעת החרטה, אף אם זו באה לידי ביטוי במשפט אחד, וקשה לעמוד על כנותה. עם זאת, הנאשם לא הראה כל אינדיקציה רצינית המלמדת כי שינה את דרכיו. יש לנאשם גם עבר פלילי בעבירת אלימות משנת 2012, בגינה נשפט בשנת 2014. אם כי מדובר בעבירת "תקיפה סתם", בגינה נדון למאסר קצר בלבד. אף אם אין להפריז במשקלו של עבר פלילי זה, מדובר בכל זאת במי שעשה המעשה כאשר תלוי ועמד נגדו מאסר על תנאי. משמע, עונשו של הנאשם היה נגזר לתקופת מאסר שהיא ארוכה יותר מפי שתיים, מתקופת המאסר בפועל המוצעת על ידי הצדדים.

29. **עתה יש לשאול אם הסכמת הצדדים להטיל עונש שהוא פחות ממחצית מהעונש הראוי בנסיבות העניין, ואף להפעיל מאסר על תנאי בחופף, עומדת במבחן האיזון.**

30. הצדדים עמדו על שיקולים כבדי משקל העומדים ביסוד ההסדר, ואין לומר כי עמדת המדינה אינה מובנת או שגויה בעליל. המדינה סבורה כי הנאשם 1 אשם במעשים חמורים ביותר, אך חוששת מאפשרות כי יזוכה ולא יענש כלל. בהסדר הטיעון משיגה המדינה וודאות בענישה שיש בה ממש, אף אם לא ענישה הראויה למעשה שהיא מאמינה שעשה. כן משיגה המדינה הרחקה של אדם מסוכן מהחברה לתקופת מה, ואף מאסר על תנאי משמעותי ורישום מחמיר. כך, שאם חס וחלילה יעשה מעשה נוסף, קל יותר יהיה לבוא עמו חשבון במידה מחמירה יותר. עוד משיגה המדינה הסדר כספי, שיש בו פיצוי חלקי על הפגיעה בנפגע עבירה. בראייה מצומצמת זו, עמדת המדינה מבטאת הסדר טיעון קלאסי.

31. יחד עם זאת, לטעמי, יש בכל זאת טעם לפגם בהסדר זה, המותח לקצה את גבולותיו של מבחן האיזון. למרות היעילות הרבה של הסדרי הטיעון, למשפט הפלילי כמערכת שלטונית, ולמרות היעדים קצרי הטווח המושגים בכל הסדר, יש מחיר בשחיקה ארוכת טווח של עקרון ההלימה. זאת, בעיקר ביחס לעבירות היותר חמורות, הנענשות במסגרת הסדר בענישה מקלה. הדברים היו נכונים תמיד, ונכונים כפליים לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, והעמדת עקרון ההלימה כשיקול מרכזי לעניין הענישה.

32. בהקשר זה יש לקחת בחשבון כי אחד משיקולי המדינה כן היה שגוי, ההערכה כי העונש המוצע מצוי בגבול המתחם. אין מדובר במעשה של יום יום. עבריינים ארבו לאדם ברחובה של עיר, והוא נדקר כמעט למוות. נפל דבר. אכן, האלימות פושה בערינו, פרץ וצווחה נשמעים תדיר ברחובותינו. ובכל זאת, מדובר באירוע חמור באופן מיוחד, ואף אם אין מדובר באירוע חריג מאוד, בכל זאת הוא מיוחד, שכן האדם המסוים שנפגע הוא יחיד ומיוחד, ככל אדם שנברא בצלם. ואדם מסוים זה כמעט קיפח את חייו. אכן, לא הייתה כוונת רצח, ואכן לא הנאשם הוא שדקר בפועל. עדיין מדובר באירוע, אשר כל מי שהיה עד לו, באותו יום ברחוב "אברהם אבינו", לא במהרה ישכח את המראה. מראה בניו של אברהם אבינו, בדקירה של איש את אחיו. עונש מאסר בן 3 שנים רחוק מאוד מלבטא את חומרת המעשה עצמו, אינו מבטא את מידת אשמו של הנאשם ועלול לשדר מסר לציבור כי חיי האזרחים הפקר. הרי עונש של 3 שנות מאסר הוא העונש המרבי (אף אם לא העונש המקובל) לעבירת גניבה פעוטה ורגילה. עלול להתקבל המסר כי האלימות אינה חמורה מן הגניבה, כי אין הבחנה בין גופו של אדם לרכושו, ואין מי שמגן עלינו בהתהלכנו לתומנו ברחוב.

33. ישנם מקרים בהם המסר לעניין ההלימה וההרתעה, המסר הציבורי היוצא מהסדר הטיעון, הוא כה רחוק מן המסר הראוי, ששכרנו יוצא בהפסדנו. לעיתים עדיף לתביעה הכללית להסתכן, או אפילו להסכים, לזיכויו של חייב אחד, ולא שיצא מסר שגוי מבחינה ערכית מתחת ידו של בית המשפט. העונש המוסכם כאן הוא עונש קל, קל מאוד. מקרה זה קרוב לגבול בין סוגי המקרים, קרוב עד מאוד. הגבול לא נעבר, אך עמדת המדינה קרובה לכך. בזו הפעם יש לכבד את ההסדר, אך זאת בליווי אזהרה, שהרי ראוי להזהיר כל מי שלא שת לבו לכך שהוא על גבול התהום. על המדינה להיזהר שלא לשחוק בהסדרי הטיעון את מסר ההלימה ואת מסר ההרתעה, שאמורים לצאת תחת ידי בתי המשפט, במיוחד ביחס לעבירות האלימות החמורות.

34. בסופו של דבר, לאחר עיון בפסיקה, יש לכבד את הסדר הטיעון, למרות ההסכמה לענישה מקלה מאוד, שאינה הולמת את נסיבות המעשה. שיקולי המדינה בהגעה להסדר זה הם שיקולים נכונים בדרך כלל, ואף הישגיה במקרה זה אינם מבוטלים. בהסכמה להקלה בעונש משלמת המדינה מחיר גבוה מאוד, על גבול חוסר האיזון, אך עדיין מדובר בעונש שיש בו ממש. במקרה גבולי יש לילך על דרך הכלל ולא על דרך החריג, והכלל הוא שיש לכבד הסדרי טיעון.

35. שיקול נוסף לכיבוד הסדר הטיעון עולה מהפסיקה אליה הפנו הצדדים, בצדק רב. פסיקה המלמדת כי, כאשר מדובר בהסדר טיעון הנובע מתוך תהליך של גישור, יש משקל רב יותר לאינטרס ההסתמכות של הנאשם על ההסדר, ומשקל קטן יותר לאזהרה שמוזהר הנאשם כי בית המשפט אינו מחויב להסדר הטיעון. כאשר מדובר בהסדר הנובע מגישור, נקודת האיזון אשר במבחן האיזון, נעה עוד מעט לצד ימין, המקרבת את ההסדר ומתרחקת מצד שמאל הדוחה אותו.

36. נוכח כל האמור, למרות כל הקשיים, תוך הבהרה כי מדובר בענישה שאינה הולמת את המעשה, ואזהרה למדינה כי היא מגיעה עד הגבול הראוי בהקלה לעונש במסגרת הסדרי טיעון, אציע לחברי לכבד את הסדר הטיעון.

אלון אינפלד, שופט

השופט ח' סלוטקי

אני מסכימה לתוצאה האמורה בחוות דעתו של חברי השופט אינפלד לפיה יש לכבד את הסדר הטיעון.

יחד עם זאת, ברצוני להעיר מספר הערות באשר לאמור בסעיפים 31-33 בחוות דעתו.

לטעמי, אין טעם לפגם בהסדר שנומק בקשיים ראייתיים מאוד משמעותיים, וכאשר כתב האישום בוסס על ראיות נסיבתיות. במקרה כזה, השיקול של ודאות ההרשעה הוא שיקול שמקבל משנה חשיבות בקיום הסדר טיעון וממילא "המחיר" שעל התביעה ולמעשה על הציבור "לשלם", הוא גבוה יותר.

לכך, מצטרפת העובדה שהמתלונן (אשר אף שלא שיתף פעולה בחקירה) זקוק לפיצוי שהוסכם עליו בסך כולל של

70,000 ₪.

בנסיבות אלה, ומשהושג הסדר הטיעון בגישור של כב' הנשיא אלון, יש לכבד את הסדר הטיעון.

חני סלוטקי, שופטת

השופט א' חזק

מסכים לתוצאה האמורה בחוות דעתו של השופט אינפלד לפיה יש לכבד את הסדר הטיעון, וכן להערות השופטת סלוטקי.

אריאל חזק, שופט

נוכח כל האמור, אנו מחליטים לכבד את הסדר הטיעון.

הנאשם 1 נדון לעונשים הבאים:

- א. 3 שנים מאסר בפועל.
- ב. המאסר על תנאי בן 3 חודשים, שהוטל על הנאשם בבית משפט זה ביום 22.1.14 במסגרת ת"פ 48209-09-12 מופעל בחופף. כך, שבסך הכול על הנאשם לרצות 3 שנות מאסר. העונש יחושב מיום מעצרו של הנאשם, 13.1.16.
- ג. שנה מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור העבירות בהן הורשע או כל עבירת

- אלימות, לרבות איומים או אלימות כלפי רכוש, ובלבד שמדובר בעבירה מסוג פשע.
- ד. קנס בסך 15,000 ₪, או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם תוך 90 יום מהיום.
- ה. הנאשם ישלם פיצוי למתלון בסך 35,000 ₪. הסכום ישולם תוך 90 יום מהיום.

הנאשם 2 נדון לעונשים הבאים:

- א. 10 חודשי מאסר בפועל. המאסר יחושב מיום מעצרו של הנאשם, 13.12.15.
- ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור העבירות בהן הורשע או כל עבירת אלימות, לרבות איומים או אלימות כלפי רכוש, ובלבד שמדובר בעבירה מסוג פשע.
- ג. קנס בסך 15,000 ₪, או 3 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם תוך 90 יום מהיום.
- ד. הנאשם ישלם פיצוי למתלון בסך 35,000 ₪. הסכום ישולם תוך 90 יום מהיום.

הפרקליטות תמסור את פרטי המתלון למזכירות תוך שבוע ימים.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן והודע היום ב' אייר תשע"ו, 10/05/2016 במעמד הצדדים.

אריאל חזק, שופט

אלון אינפלד, שופט

**חני סלוטקי, שופטת
אב"ד**